

av djur gälla. Beräkningen av avgift vid utförseln av levande djur bör ändras på motsvarande sätt.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att utforma de bestämmelser som vårt förslag föranleder.

Med stöd av som ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 95 måtte besluta att slaktdjursavgift skall beräknas efter djurets vikt på i motionen angivna grunder.

Stockholm den 27 april 1967

Fritz Börjesson (cp)

i Glömminge

Gustaf Svensson (cp)

i Vä

Tage Sundkvist (cp)

Nils Franzén (cp)

i Träkumla

Nr 1042

Av herrar Franzén i Träkumla och Gustafsson i Stenkyrka, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 95, angående riktlinjer för jordbrukspolitiken m. m.

Vid prissättningen på jordbrukets produkter har man under praktiskt taget hela efterkrigstiden haft som mål att åstadkomma en ekonomisk standard för de i jordbruket sysselsatta som motsvarat andra jämförbara grupper. I den allmänna målsättningen för jordbrukspolitiken som angavs i 1947 års riksdagsbeslut sades att de i jordbruket sysselsatta skulle ha samma möjlighet som andra grupper att uppnå en skälig levnadsstandard. Som allmän målsättning för prisstödets avvägning angavs att s. k. basjordbruk om 10—20 ha åker borde ges full lönsamhet.

I 1955 års riksdagsbeslut preciserades jämförelsegruppen ytterligare så till vida att basjordbrukens sysselsatta skulle ha en inkomst jämförbar med industriarbetare i de två lägsta ortsgrupperna. Även om detta mål aldrig kunde uppfyllas, innebar den klara preciseringen ändå att det fanns en grund för inkomstjämförelsen. Det oklara talet om att jordbrukets folk skulle ha samma standard som andra jämförbara grupper kunde ersättas av en debatt där det fanns konkret siffermaterial som underlag.

I avvaktan på resultatet av 1960 års jordbruksutredning har provisorieavtal träffats för kortare perioder. Därvid har prissättningens bindning vid industriarbetarlönen slopats, men i stället har en s. k. inkomstregel bundit jordbrukspriserna vid andra yrkesgruppers inkomstutveckling.

I proposition nr 95 angående den framtida jordbrukspolitiken föreslås nu att även den s. k. inkomstregeln slopas och att prissättningen på jordbrukets produkter i framtiden inte skall ha något samband med löneutvecklingen för andra yrkesutövare. Jordbruksministern framhåller emellertid att jordbrukets folk även i framtiden måste ha en ekonomisk standard som är likvärdig med den som erbjuds inom andra näringar, om vi skall kunna upprätthålla den jordbruksproduktion som vår försörjningsberedskap kräver. Jordbruksministern understryker behovet av att man vid uppföljningen av de jordbrukspolitiska åtgärderna söker få bästa möjliga uppfattning om den ekonomiska standarden för dem som är sysselsatta i jordbruket. Statsrådet framhåller vidare angelägenheten av att man vid prissättningen har tillgång till kalkyler rörande produktionskostnaderna för olika produkter.

I propositionen är det emellertid hela tiden fråga om allmänna talesätt och oklara formuleringar. Det finns ingen precisering av hur de i jordbruket sysselsatta skall beredas en sådan ekonomisk standard att jordbruksproduktion skall kunna upprätthållas. Det talas inte heller om hur de kalkyler skall arbetas fram som skall ligga till grund för prissättningen. Jordbruksministern talar om att man i framtiden måste söka sig fram på nya vägar när det gäller principerna för prissättningen på jordbrukets produkter utan att på något sätt konkret ge uttryck för vilka vägar han tänker ge sig in på.

För jordbrukets folk är det angeläget att ha någon fast förankring när det gäller inkomst och standard. När nu principen om direkt inkomstjämförelse med andra grupper helt överges är det angeläget att det skapas någon annan form av konkret beräkningsgrund för prissättningen på jordbrukets produkter. En väg vore att inrätta speciella jämförelsejordbruk i olika delar av landet. Dessa jordbruk skulle drivas efter strikt ekonomiska principer med iakttagande av gällande avtal i fråga om lön och arbetstid. Olika driftskombinationer kunde prövas för att få fram den ekonomiskt mest fördelaktiga driften. Jordbruken kunde inrättas inom ramen för domänverkets verksamhet och med dess innehav av jord och skog som bas. Då domänverket torde vara ägare av ca 700 000 ha jord och skog i skilda delar av landet, bör det finnas arealmässiga förutsättningar att skapa jordbruk av den storleksordning man anser det lämpligt att arbeta med. Beräkningarna av det driftsresultat som skulle utgöra underlaget för prissättningen på jordbrukets produkter kunde göras i samverkan med kungl. lantbruksstyrelsens och lantbrukshögskolans expertis. En sådan anordning vore en väg för jordbruksministern att erhålla de kalkyler rörande produktionskostnaderna som efterlyses i proposition nr 95 i samband med den framtida prissättningen. Driftsresultatet från jämförelsegårdarna skulle utgöra underlaget för förhandlingarna mellan staten och jordbrukets företrädare om prissättningen på jordbrukets produkter.

Även när det gäller stödet till rationalisering och rådgivning är de framtida formerna diffust utformade i proposition nr 95. Det talas i allmänna

ordalag om att statens medverkan i rationaliseringshänseende i framtiden skall ges till jordbruk som »äger, eller kan förutses inom nära framtid få, förutsättningar för rationell jordbruksdrift och vars tillkomst eller fortvaro är önskvärd från allmän synpunkt». Som målsättning är detta inte mycket för unga blivande jordbrukare att lita till. Kommer man att acceptera familjejordbruk, eller skall det bli vad man kalla »tvåfamiljsjordbruk» eller något ännu större?

Den typ av försöksgårdar som skisserats ovan kunde utvecklas till en form av jämförelseobjekt även i detta avseende. Den storlekstyp och driftskombination som visar sig mest lönsam under de olika geografiska förutsättningarna borde stödjas inom ramen för den statliga rationaliseringsverksamheten.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 95 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande av riktlinjer för inrättande av speciella jämförelsegårdar genom anlåtande av domänverkets marktillgångar.

Stockholm den 27 april 1967

Nils Franzén (cp)

i Träkumla

Torsten Gustafsson (cp)

i Stenkyrka
